

VÁROS KORALLVIRÁGGAL

Szilágyi B. András

Bizony, jön a világvége. Atom, vírus, társadalmi összeomlás, lassú kihalás vagy bármi, a lényeg, hogy mindjárt itt a Vég. Gyorsan csapjunk a lovak közé, öntsünk fel a garatra, vagy tartsunk lelkiismeretvizsgálatot, imádkozzunk, meditáljunk, hisz nem lehet tudni, mikor teljeseedik be a jóslat, és tűnünk el végleg a süllyesztőben. Eszkatologikus látomások, sci-fi, fantasy, Mad Max, Mátrix... Holott a dolog teljesen természetes. Mondhatjuk úgy is, hogy a pusztulás a nyugati kultúra része. Aki civilizációt épít, azt kockáztatja, hogy egy nap, amikor már felélte birodalomépítő ősei minden örökségét, akkor szép, nyitott és tágas városaiba megérkeznek a barbárok. Természetesen utólag mindig csak a nagy csaták emléke marad meg ezekből a korokból, és arról már kevésbé szól a fáma, hogy például a főniciai liliomot alig száz év alatt pusztították ki a rómaiak, hogy fogamzástápláló főzetet készíthessenek belőle. A nagy birodalmak azonban nem nagy csatákban, hanem elsősorban lassú folyamatok eredményeként tűnnek el, hogy aztán régi, letűnt kultúrákra hivatkozva részben romjaikból, részben örökségükből új birodalmak emelkedjenek. Üres sziklatemplomok, elhagyott, sivatagi városok, magányos várak jelzik, hogy az elpusztíthatatlannak és tökéletesnek hitt civilizáció voltaképpen mennyire sebezhető és véges. Lehet, hogy egy nap egyszerűen kiürül a város. Nem marad benne senki. Lassan, de biztosan eltűnnek az őslakók, és évtizedek múlva az üres épületek közé megérkező barbárok immár jelentés nélküli falak között fognak nézelődni. A gigantikus romokat kerülgető alakokról már senki sem fogja tudni, hogy egykori palotája romjain merengő „római” vagy a téglákért érkező „barbár”. Piciny pont lesz a hatalmas épületbálna csontváza mellett. Az új nézelődők azt fogják találgatni, hogy minek építettek ezek akkora épületeket? Miért álltak lámpák az utak közepén? Miért volt szükségük tornyokra a mezőkön, amikre nem lehet felmászni? Miért fedett mindent beton? Ez az átmenet az igazán izgalmas.

A pillanat, amikor éppen eltűnik az, ami él, s nem marad más, csak a corpus, a test. A művész kezében tartja egy város Piétáját.

A művészet történetében az álom, az alvás a halál szimbóluma.

Az „elszenderedés”, „meghalás-feltámadás” már Egyiptomban, az első „kővé dermedt” civilizációban is jelen volt: Ozirisz többször is alászállt az alvilágba, hogy feltámadva uralkodjon. Az édesanyja ölében alvó kis Jézus nyakában a Passiót jelképező korallvirág lóg. Az alvó gyermeket dajkáló Mária alakja a Piétát előlegezi meg.

Et resurrexit tertia die. [És harmadnapon feltámadott.] Idézte Pilinszky is *Harmadnapon* című versében a kereszténység legfőbb tanítását.

A városnak is van corpora. Minden este elszenderedik, álomba merül, hogy aztán reggel „feltámadjon”. Ha az alvó várost nézzük, már látjuk, sejtjük a halott civilizációt. Az elszenderedés ugyanis kezdetben nem különbözik a haláltól. A test olyan, mintha aludna. Éppen csak nem mozdul. S a percben, amikor korábban még visszatért az élet, most már nem jön semmi sem, csak az üresség marad. A test mechanizmusai egy ideig működnek – ahogy a koporsóban a halott körme és haja akár több millimétert is nőhet –, úgy a halott városban is működnek a hasonló reflexek. A lámpa átvált egy nem létező kocsisornak. Az utcai világítás kigyullad az eltűnt gyalogosoknak.

Az élet csatornáit üresen állnak.

Ha a mai világot nézzük, az olyan, mintha sohasem aludna. Manapság annyi vizuális inger éri az embert egy hét alatt, amennyi a nagyszüleink generációját egész életében. Folyamatos a mozgás, állandó a változás, vibrálás. A rengeteg információ között nem marad ideje szelektálni. Mert nem pihen. Nem reflektál saját létére, nem alszik.

Gyermekkorom esti imájának volt egyik sora, hogy „amennyiben ez az éjszaka lenne nékem az utolsó, kérlek, hogy angyalaid vigyenek magukkal a Mennyszigetbe”. Már régen mondtam ezt az imát, s rég volt, amikor homlokomra hamut szórtak: „Emlékezzél ember, porból lettél, és porrá leszel!”

Kilátóhely, Kelenvölgy, Ringló utca *Ringló Street Park in Kelenvölgy* 2004

CITY WITH KALANCHOE

B. András Szilágyi

Yes, the end of the world is coming. Atom, virus, collapse of the society, slow extinction, or something. The point is, that the end is coming. Let's get going, let's have a glass, or let's keep introspection, let's pray, meditate, because we never know, when the prophecy comes true, and we disappear from the scene.

Eschatological visions, sci-fi, fantasy, Mad Max, Matrix... Although the whole thing is natural. We can say, that devastation is part of the western culture. Who builds a civilization risks that one day, when he consumed all the inheritance from his empire building ancestors, barbarians arrive in his open and spacious cities. Naturally later only the memory of the great battles remains from these ages. There is no story afloat about the Phoenician lily, which the Romans wiped out in hundred years, to make contraceptive decoction out of it. The great empires don't only disappear in great battles, but also as a result of slow processes. On their place new empires rise from their ruins and inheritance, referring to ancient, vanished cultures. Empty churches cut in rock, abandoned desert cities, lonely castles show, that the civilization considered to be indestructible and perfect is vulnerable and transient.

Maybe one day the city will become empty. Nobody will remain there.

Slowly, but surely the inhabitants disappear, and decades later the barbarians arriving in the empty buildings will look around among meaningless walls. Nobody will know, that a figure walking around the ruins is a 'Roman', meditating on the ruins of his former palace, or a 'Barbarian' who came for the bricks. He will be a tiny point next to the skeleton of the giant building. The new onlookers will wonder, why these giants buildings were built, why are lamps standing in the middle of the road, why they needed towers in fields, which you can't climb upon, why was everything covered with concrete. This transition is very exciting. The moment, when the living things disappear and only the corpus, the body is left behind. The artist holds in his hands the Pieta of a city.

In the history of art dreaming and sleeping are the symbols of death. 'Falling asleep', 'death and resurrection' were present in Egypt, the first culture turned to stone. Osiris descended to the nether world, to reign when he rose from the dead. Sleeping in his mothers lap, Jesus has a kalanchoe in his neck, which symbolizes the Passion. The figure of Mary dandling the sleeping child anticipates the Pieta. Et resurrexit tertia die. [And on the third day he rose from the dead.] Pilinszky also cites the greatest thesis of Christianity in his poem, 'On the third day'.

The city has a corpus too. Every night it falls asleep, dreams, to rise again in the morning. If we look at the sleeping city, we can see, we can suspect the death of civilization. In the beginning falling asleep is not different from dying. The body looks asleep. It's not moving. And in that moment, when life returned earlier, but now nothing returns, only the emptiness stays. The mechanisms of the body work on for a while, the nails and the hair of the deceased still grow in the coffin. Similar reflexes work in the dead city. The traffic lights change for a not-existent queue of cars. The streetlamps Light up for the disappeared pedestrians.

The channels of life are empty.

If we look at today's world, it seems as if it's never asleep. so many visual stimulus hits us in a week, that would hit the generation of our grandparents during their entire life. Movement is constant, everything is changing and vibrating all the time. We don't have time to select among this amount of information. Because it never rests. Never reflects to it's own life, it never sleeps.

There was a line in my childhood's evening prayer: 'If this night was to be my last, let Your angels take me to Heaven'. I haven't said this prayer for a long time, and it's been a while, since ash was scattered on my forehead. 'Remember you are dust, and to dust you shall return.'

Építkezés, Dombóvári út Construction site at Dombóvári Road 2005

